

SOP: Tính giá thành theo tỷ lệ thu hồi (yield) thực tế

Tài liệu thực chiến ERP • AI-X — ai-x.vn • Cập nhật 2026-06-15 06:34:00

Phiên bản PDF miễn phí — liên hệ AI-X để nhận bộ biểu mẫu điền sẵn & tư vấn lộ trình.

Đây là SOP chi tiết cho ngành Sản xuất thực phẩm và đồ uống, đi kèm trang vấn đề 5842 — Tính giá thành theo tỷ lệ thu hồi (yield) thực tế — dùng cho Sản xuất, Kế hoạch (PPC), Chất lượng, Kho — Vật tư và CEO/BOD.

1. Tên SOP

SOP-TM-5842 — Tính giá thành theo tỷ lệ thu hồi (yield) thực tế (ngành Sản xuất thực phẩm và đồ uống)

2. Mục đích

Yield thực tế của mỗi lệnh được đo và cập nhật vào giá thành; chênh lệch yield chuẩn — thực được báo cáo điều hành mỗi kỳ để hành động.

3. Phạm vi áp dụng

Áp dụng cho toàn bộ hoạt động liên quan đến "tính giá thành theo tỷ lệ thu hồi (yield) thực tế" trong doanh nghiệp Sản xuất thực phẩm và đồ uống.

4. Thuật ngữ và định nghĩa

Yield	Tỷ lệ khối lượng đầu ra đạt / đầu vào
Yield chuẩn	Tỷ lệ thu hồi theo công thức/phép đo chuẩn
Hao hụt (loss)	Phần đầu vào không thành thành phẩm đạt
Giá vốn chuẩn	Chi phí theo định mức và yield chuẩn
Biến động yield	Chênh lệch yield thực — chuẩn theo lô
Đóng giá lệnh	Chốt giá thành cuối của một lệnh sản xuất

5. Vai trò tham gia

Sản xuất	Cân ghi đầu vào — đầu ra thật theo lệnh
Kế hoạch (PPC)	Gắn yield chuẩn vào lệnh khi phát hành
Chất lượng (QA)	Xác định lượng đạt/hạng B/phế
Kế toán	Tập hợp chi phí, tính giá thành theo yield thực
CEO/BOD	Duyệt biên lợi nhuận theo yield và hành động điều chỉnh

6. Ma trận RACI

R = Responsible · A = Accountable · C = Consulted · I = Informed

Hoạt động | Sản xuất | Kế hoạch | Chất lượng | Kế toán | CEO/BOD

Ghi đầu vào — đầu ra theo lệnh | R/A | C | C | I | I

Gắn yield chuẩn vào lệnh | C | R/A | C | I | I

Xác định lượng đạt / phế | C | I | R/A | I | I

Tính giá thành theo yield thực | I | C | C | R/A | I

Duyệt biến động yield lớn | C | C | C | R | A

7. Dữ liệu đầu vào

- Định mức và yield chuẩn theo SKU.
- Cân đo đầu vào — đầu ra từng lệnh.
- Phân loại đầu ra: đạt, hạng B, phế, tái chế.
- Chi phí nguyên liệu — nhân công — gián tiếp theo kỳ.

8. Quy trình từng bước

Bước 1 — Gắn yield chuẩn vào lệnh. Lệnh mang yield chuẩn và định mức để so sánh ngay khi chạy.

Bước 2 — Cân đo đầu vào — đầu ra thật. Mỗi lệnh ghi khối lượng thực vào/ra; không dùng "số đẹp" cuối kỳ.

Bước 3 — Phân loại đầu ra. QA phân hạng đạt / B / phế / tái chế, khớp với cân đo.

Bước 4 — Tính giá thành theo yield thực. Giá vốn phân bổ theo lượng đạt thật; hạng B theo giá trị riêng.

Bước 5 — Báo cáo biến động yield. Mỗi kỳ so yield thực — chuẩn theo SKU/lệnh, cảnh báo vượt ngưỡng.

Bước 6 — Hành động điều chỉnh. Điều chỉnh công nghệ/định mức/yield chuẩn; theo dõi kỳ sau.

9. Điểm kiểm soát và điều kiện phê duyệt

--	--

Khi phát hành lệnh	Lệnh có yield chuẩn ghi rõ
Khi đóng lệnh	Có cân đo vào — ra thật
Khi tính giá	Dùng yield thực, không thay bằng yield chuẩn
Mỗi kỳ	Biến động yield trong ngưỡng hoặc có hành động

10. Ngoại lệ và cách xử lý

- Không cân được đầu ra (công nghệ): Dùng phương pháp quy đổi được QA duyệt, ghi rõ tỷ lệ quy đổi trên lệnh.
- Yield thực vượt chuẩn ổn định: Cập nhật lại yield chuẩn theo quy trình thay đổi, không để định mức lạc hậu.
- Hạng B bán được giá thấp: Ghi nhận doanh thu hạng B riêng để biên lợi nhuận sản phẩm chính không bị bóp méo.

11. KPI cần theo dõi

Các mức KPI dưới đây là mục tiêu tham khảo, doanh nghiệp cần điều chỉnh theo quy mô.

Chênh lệch giá thành chuẩn — thực	Giá chuẩn – thực / giá chuẩn	≤ 3%
Lệnh có đo yield thật	Lệnh đo / tổng lệnh	100%
Biến động yield trong ngưỡng	Lệnh trong ngưỡng / tổng	≥ 90%
Tỷ lệ hao hụt ngoài kế hoạch	Hao hụt bất thường / đầu vào	Giảm liên tục theo kỳ

12. Hồ sơ và biểu mẫu liên quan

- Bảng yield chuẩn theo SKU.
 - Phiếu cân đo theo lệnh.
 - Phân loại đầu ra có xác nhận QA.
 - Báo cáo giá thành và biến động yield theo kỳ.
- (Chi tiết từng biểu mẫu xem trong Bộ công cụ tính giá thành theo yield .)

13. Đầu ra và tiêu chí hoàn thành

- Giá thành phản ánh yield thật từng lệnh.
- Biến động yield thấy sớm để điều chỉnh công nghệ.
- Biên lợi nhuận sản phẩm không còn bị yield "ẩn" bóp.

14. Ví dụ thực tế

Ví dụ minh họa mang tính mô phỏng.

Một xưởng chế biến thủy sản định mức yield 78% nhưng thực tế từng lô dao động 65–80%; giá thành chuẩn luôn "đẹp" hơn giá vốn thật 6–9%. Sau khi bắt buộc cân theo lệnh và tính giá theo yield thực, biến động được nhìn thấy ngay theo lô, kỹ thuật canh phối liều ổn định yield lên 76% trung bình trong một quý.

15. Checklist áp dụng nhanh

- ☐ Lệnh luôn ghi yield chuẩn.
- ☐ Cân đo vào — ra từng lệnh.
- ☐ Đầu ra phân hạng có QA xác nhận.
- ☐ Giá thành tính theo yield thực.
- ☐ Biến động yield báo cáo mỗi kỳ.
- ☐ Yield chuẩn cập nhật khi cần.

Xem thêm: Bộ công cụ tính giá thành theo yield .

AIX • TƯ VẤN TRIỂN KHAI ERP & AI

Cần bộ SOP này chạy trên hệ thống thực tế?

AI-X thiết kế lộ trình ERP & AI 90 ngày riêng cho doanh nghiệp của bạn:
chuẩn hóa dữ liệu — SOP số hóa — dashboard điều hành.

ai-x.vn/contactus

Tài liệu phát hành miễn phí bởi AI-X (ai-x.vn). Vui lòng không chỉnh sửa nội dung khi chia sẻ lại.